

Timea Németh in Alexandra Csongor

Internacionalizacija doma: primer študija medicine na Madžarskem

Povzetek: V zadnjih nekaj desetletjih postaja populacija pacientov v zdravstveni negi izjemno heterogena. Zato je tudi v izobraževanju na področju zdravstva postalo pomembno študente naučiti, kako lahko povečajo svojo interkulturno kompetentnost ter tako bolj učinkovito pristopajo k multikulturni populaciji pacientov in njihovi obravnavi. Eden od mehanizmov za to je tudi sodelovanje v programih mobilnosti. Toda podatki kažejo, da je mobilnih le 1 % madžarskih študentov in manj kot 0,5 % madžarskih študentov medicine, zlasti zaradi pomanjkanja znanja tujih jezikov in skromne finančne podpore, ki jo zmorejo zagotoviti njihove družine. Tudi zato je treba njihove interkulturne kompetence razvijati v domačem, lokalnem okolju. Namen tega prispevka je predstaviti posebej zasnovane oblike visokošolskega pouka, ki podpirajo skupen študij domačih in mednarodnih študentov, ter prikazati uporabo didaktičnih strategij, ki takšno sodelovanje omogočajo, kot denimo v programu interkulturnega učenja jezika. Predstavljamo tudi poseben projekt »sodelovanja na daljavo« (angl. *telecollaboration*), ki ga je mogoče razumeti kot sredstvo za internacionalizacijo doma in internacionalizacijo kurikula, pripomogel pa naj bi tudi k večji merljivi kakovosti poučevanja in učenja na Medicinski fakulteti Univerze v Pécsu na Madžarskem.

Ključne besede: internacionalizacija doma, študij medicine, sodelovanje na daljavo, raziskovalni in akademski povratniki, interkulturna kompetenca, interkulturno učenje jezika

UDK: 378

Strokovni prispevek

Dr. Timea Németh, docentka, Medicinska fakulteta, Univerza v Pécsu, Szigeti út 12, 7624 Pécs, Madžarska; e-naslov: nemethtimi@yahoo.com

Dr. Alexandra Csongor, docentka, Medicinska fakulteta, Univerza v Pécsu, Madžarska (7624 Pécs, Szigeti út 12); e-naslov: alexandra.csongor@aok.pte.hu

Uvod

*»Internacionalizacija spreminja svet izobraževanja,
globalizacija pa spreminja svet internacionalizacije.«*

(Knight 2003, str. 3)

Živimo v globaliziranem svetu, ki ga obvladujeta kaos in zmeda. Obdani smo s konflikti, vojnimi spopadi in gospodarskimi krizami, vse to pa spodbuja migracije ljudi, ki iščejo boljše pogoje za svoje življenje. V takšnem okolju bolj kot kadarkoli postajajo ključne interkulturene kompetence in spretnosti, ki omogočajo kulturno občutljivost, in to ne glede na poklic, ki ga opravljamo.

Ena od posledic globalizacije, svetovnih migracij, vse večje kulturne raznolikosti v mnogih državah ter razvoja multikulturnih družb je tudi korenita preobrazba populacije pacientov v zdravstveni negi v zadnjih desetletjih: populacija ljudi, ki potrebujejo ustrezno zdravstveno oskrbo, namreč ni več homogena, temveč postaja vse bolj raznolika. Migranti, ki izhajajo iz različnih kultur, s svojimi prepričanji in običaji prihajajo v stik z drugo kulturo, kar pogosto vodi v nesporazume in povzroča težave. Za strokovnjake s področja medicine in zdravstvene nege to pomeni, da morajo vsakodnevno postavljati diagnoze in obravnavati paciente z zelo različnimi kulturnimi ozadji. Zato je eden od imperativov današnjega medicinskega izobraževanja tudi naučiti študente, kako razširiti svoje interkulturene kompetence, tj. znanje, spretnosti, zavedanje in ustrezno osebnostno naravnost, da bodo lahko kot bodoči zdravniki in negovalci učinkovito pristopili k multikulturni populaciji pacientov in njihovi obravnavi (Betancourt 2003; Németh 2015).

Sestavni del procesov internacionalizacije v Evropi je tudi možnost vključevanja v različne programe mednarodne mobilnosti in študija v tujini. Eden takih programov je Erasmus, ki omogoča daljše ali krajše študijsko bivanje na tujem. Mednarodne organizacije, med njimi denimo UNESCO (2009, str. 48–53), ter gospodarska in politična zaveznitva, kakršno je Evropska unija (Erasmus statistics 2014), pomembno spodbujajo mednarodno mobilnost ter izmenjave študentov in zaposlenih.

Toda kot kažejo podatki, se za mobilnost odloča zgolj 1 % madžarskih študentov; med tistimi, ki študirajo medicino, pa je takih manj kot 0,5 % (Tempus 2014). Zdi se torej, da mora biti ena od glavnih potez v izobraževanju zdravnikov in zdravstvenih negovalcev implementacija mednarodne razsežnosti v visokošolski kurikulum: če namreč med pacientom in zdravnikom oz. negovalcem ni skupnega jezika, lahko to vodi v napačne diagnoze, posledično pa v neustrezno in zgrešeno zdravljenje. Ni mogoče prezreti, da kulturna prepričanja in vrednote vplivajo na prepoznavanje in interpretacijo simptomov, posledično pa tudi na odločitve o tem, kdaj je potrebna zdravstvena obravnava. Zato nezmožnost ustrezne komunikacije pomeni oviro, ki lahko spodkoplje tudi zaupanje pacientov v kakovost zdravstvenega sistema (Goode idr. 2009, str. 507–510; Voigt 2003, str. 18–22).

Ker je število študentov, ki se ne odločijo za mobilnost, še vedno veliko – zlasti zaradi pomanjkanja ustreznega znanja tujih jezikov in nezmožnosti družin, da bi mobilnost finančno podprle – je treba interkulture kompetence študentov medicine razvijati v lokalnem okolju, kot del internacionalizacije doma. V ta namen je treba v njihov kurikulum uvesti alternativne didaktične strategije in oblike študija, ki bodo pripomogle k povečanju njihovih interkulture kompetenc in spretnosti (Németh 2015, str. 65–66).

Proces internacionalizacije in internacionalizacija doma

Kot piše Olander (2012), se v današnjem času ni mogoče več izogniti mednarodnemu pristopu k visokoškolskemu izobraževanju. A je internacionalizacija kljub temu za marsikatero državo, vključno z Madžarsko, razmeroma nov koncept. V politologiji in mednarodnih odnosih je sicer v rabi že več stoletij, toda na področju visokošolskega izobraževanja je začel izraz *internacionalizacija* postajati modni slogan konec 80. in v začetku 90. let prejšnjega stoletja. Bentling in Lennander (2008) poudarjata, da »internacionalizacija pomeni promocijo kulturne kompetentnosti« (prav tam, str. 15). Kakorkoli, različnim ljudem pomeni različno in je pogosto razumljena ali rabljena kot sinonim za izraz *globalizacija*. J. Knight (1997) ob tem poudarja, da se globalizacija nanaša na pretok tehnologije, gospodarstva, ljudi in kultur prek meja, medtem ko internacionalizacijo v visokoškolskem izobraževanju razume kot enega od načinov, kako se lahko države odzovejo na izzive in vplive globalizacije (prav tam, str. 5–7). Izraza imata torej različen pomen, čeprav so procesi, ki jih opisujeta, tesno prepleteni. Kot trdi J. Knight (1999), »je mogoče globalizacijo misliti kot katalizator, internacionalizacijo pa kot proaktiven odziv nanjo« (prav tam, str. 14).

Eno od bolj zgodnjih definicij internacionalizacije, ki je tudi najpogosteje navajana in splošno sprejeta, je prav tako ponudila J. Knight: ta je internacionalizacija že leta 1993 opredelila kot proces vključevanja mednarodne in medkulturne razsežnosti v različne funkcije visokošolskega izobraževanja, zlasti v raziskovalno, pedagoško in storitveno, pa tudi druge (Knight 1993, str. 21). Dejstvo, da ta opredelitev vključuje tako mednarodno kot tudi medkulturno razsežnost, je pomembno, ker poudarja, da internacionalizacije ne gre razumeti le kot proces, ki bi zadeval

zgolj države in narodnosti, temveč se nanaša tudi na kulture, manjšine in etnične skupine, ki lahko prebivajo na skupnem ozemlju. Sheppard in Bellis (2010, str. 37) internacionalizacijo razumeta kot celovitejši pristop k vključevanju mednarodnih in globalnih vrednot v vse vidike delovanja institucij, saj po njunem prepričanju ta koncept poudarja tudi druge razsežnosti in vprašanja, vključujoč zaposljivost, vseživljenjsko učenje in razvoj kurikula. Altbach (1998) ob tem sicer opozarja, da so bile visokošolske institucije vselej naravnane mednarodno in globalno, vsaj kar zadeva znanje, raziskovanje ali mobilnost študentov in raziskovalcev (prav tam, str. 347–348).

V zadnjih nekaj desetletjih je bil poudarek na področju internacionalizacije namenjen predvsem mobilnosti znotraj Evrope. Zlasti program Erasmus je bil pomemben strateški korak naproti internacionalizaciji. Prav tako so imele in imajo vpliv na visokošolsko okolje po vsem svetu tudi globalne migracijske težnje. Brez dvoma je torej ta prostor deležen radikalnih sprememb. Vse več študentov se odloča za študij v tujini, bodisi da na tujih univerzah pridobivajo diplome bodisi da se tja odpravijo na izmenjave, ki jih omogočajo bilateralni sporazumi oz. evropski programi mobilnosti (Erasmus statistics 2014). To posledično vodi tudi k večjim stikom med različnimi kulturami. Tako se internacionalizaciji visokošolskega izobraževanja nikjer na svetu ni mogoče izogniti (Barakonyi 2002; Betlehem idr. 2003; Knight 1993), saj to postaja dolgoročen in kontinuiran proces, ki koristi vsem udeležencem.

A glede na korenite in kontinuirane spremembe v zadnjih desetletjih je bila Knight (2003) mnenja, da je smiselno na začetku 21. stoletja opredelitev internacionalizacije posodobiti. Oblikovala je naslednjo definicijo: »Internacionalizacijo na nacionalni, sektorski in institucionalni ravni opredeljujemo kot proces integracije mednarodne, medkulturne ali globalne razsežnosti bodisi v namenu, funkcijah bodisi izvajanju postsekundarnega izobraževanja.« (Prav tam, str. 2) Avtorica namenoma uporablja triado terminov *mednarodno – medkulturno – globalno*, pri čemer se *mednarodnost* nanaša na razmerja med narodi, *medkulturnost* odraža različnost kultur znotraj posamezne države, *globalnost* pa svetovno razsežnost internacionalizacije. Knight (prav tam) je prepričana, da bo z rabo omenjene splošnejše in posodobljene opredelitve tega termina lahko njegov pomen relevanten tudi za različne sektorje in institucije ter za različne ponudnike programov postsekundarnega izobraževanja.

Z internacionalizacijo se sicer pojavijo številne nove, prej neznane odgovornosti, priložnosti, pa tudi tveganja za vse deležnike visokošolskega izobraževanja. Z naraščanjem števila študentov z različnim kulturnim ozadjem je postalo tudi poučevanje in delo v takšnem multikulturnem okolju poseben izziv za vse udeležence. M. Peček in K. Skubic Ermenc (2016, str. 20–22) menita, da potrebujejo učitelji in drugi pedagoški delavci posebne programe usposabljanja, ki bi jim omogočili bolj učinkovito delovanje v multikulturnem okolju. Tudi Bešter in Medvešek (2016, str. 27–28) pišeta, da je implementacija koncepta medkulturnosti v izobraževanje neizogibna, zaradi česar so nujne tudi korenite spremembe na področju izobraževanja učiteljev, ki bi podpirale razvoj njihove medkulturne kompetentnosti.

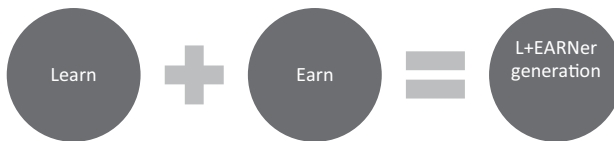
Internacionalizacija doma je pomemben steber internacionalizacijske strategije, saj vsi udeleženci nimajo priložnosti, da bi lahko študirali, delali, poučevali ali raziskovali v tujini. Kot piše J. Knight (2008), vključuje internacionalizacija dve

temeljni komponenti: internacionalizacijo na tujem in internacionalizacijo doma. Po Beelen in Jones (2015, str. 62–65) je internacionalizacija doma smiselna integracija mednarodne in medkulturne razsežnosti v formalni in neformalni kurikulum za vse študente v njihovem domačem učnem okolju. Avtorja poudarjata, da je prisotnost tujih študentov koristna ter ponuja priložnosti za uspešno in smiselno izvajanje procesov učenja in poučevanja. S perspektive zdravstvene nege je primarni namen internacionalizacije doma diplomante naučiti, kako delovati onkraj meja in kultur, da bi lahko zagotovili kulturno kompetentno zdravstveno oskrbo (BIHUNE Project 2003).

V tem prispevku želimo predstaviti procese internacionalizacije in internacionalizacije doma, pa tudi razvoj kurikula in didaktičnih strategij, ki temeljijo na prej omenjenih opredelitvah in razumevanjih obeh konceptov.

Raziskovalni in akademski povratniki: priložnost za internacionalizacijo doma

Madžarska postaja vsako leto bolj multikulturna. Če podatke zadnjega popisa prebivalstva primerjamo s tistimi iz leta 2001, lahko opazimo, da se je število tujcev, ki prebivajo v državi, znatno povečalo (KSH 2013), medtem ko se je število tistih, ki so se opredelili za Madžare, zmanjšalo za več kot milijon. Gre za trend, ki nakazuje izselitvene migracijske težnje madžarske populacije, del katere je tudi nezanimljivo število strokovnjakov s področja zdravstva in zdravstvene nege. Kot prikazuje Slika 1, lahko to generacijo poimenujemo *L+EARNers*, saj mobilnost med državami izkoriščajo kot odlično priložnost za učenje (ang. *learn*) in za boljši zaslužek (ang. *earn*), kar sta dva od najpomembnejših razlogov za odhod v tujino.

Slika 1: Generacijski model »L+EARNer« (vir: Németh 2014)¹

A kot opozarjajo Fassmann idr. (2018), je to za državo tudi nevarnost, saj migracije visoko usposobljenih strokovnjakov ne pomenijo zgolj manj finančnih sredstev in inovacij ter nižjo produktivnost, temveč tudi izgubo za družbo izjemno pomembnega strokovnega znanja. Po njihovem prepričanju je mednarodna migracija delavcev pravzaprav *ciklični proces*, saj pospešuje razvoj transnacionalnih družbenih omrežij ter spodbuja prehajanje znanja in spretnosti. Temu pojavu pravijo *kroženje možganov* (ang. *brain circulation*) in ga je mogoče razumeti tudi kot priložnost za zmanjševanje negativnih učinkov bega možganov. Kot predlagajo avtorji (prav

¹ Poimenovanje modela temelji na besedni igri, ki jo omogoča angleški jezik, saj beseda *learn* (učiti se) vsebuje tudi besedo *earn* (zaslužiti). Ker je kot taka besedna igra neprevedljiva v slovenščino, smo se odločili, da tudi Sliko 1 obdržimo v izvorniku (op. prev.).

tam), bi morale migracijske in razvojne politike akademskim povratnikom ponuditi posebne programe, katerih namen bi bil zблиževanje pozitivnih učinkov bega in kroženja možganov.

Prav zaradi opisanih razlogov Medicinska fakulteta Univerze v Pécsu že dolgo spodbuja madžarske raziskovalce in akademike, ki živijo v tujini, k vrnitvi domov, tem spodbudam pa namenja tudi finančna sredstva. Mnogi so se tudi dejansko vrnili ter s svojim mednarodnim znanjem in strokovnostjo na univerzi dejavno prispevajo k procesom internacionalizacije doma. Z njihovo pomočjo in zanje so bili vzpostavljeni znanstveni laboratoriji, v katerih danes študentje sodelujejo in izvajajo raziskave, ki imajo pomembne mednarodne razsežnosti. Strokovnjaki in raziskovalci, ki so se vrnili iz tujine, krepijo globalne vidike izobraževanja tudi s svojimi seminarji in predavanji.

Kot poudarja Knight (2003), je mogoče internacionalizacijo izobraževanja danes razumeti tudi kot čezmejno *izobraževanje* (ang. *cross-border*) oz. kot *izobraževanje brez meja* (ang. *borderless*). Z doseganjem prej omenjenih ciljev univerze raziskovalni in akademski povratniki prispevajo k strategijam internacionalizacije doma, tako da v lokalnem okolju procese raziskovanja in poučevanja zasnujejo *transnacionalno*.

Zasnova novega študijskega predmeta, namenjenega integraciji domačih in mednarodnih študentov

Populacija študentov na Medicinski fakulteti Univerze v Pécsu postaja v zadnjih desetletjih vse bolj mednarodna (Student statistics 2016). Kot kažejo podatki o vpisu (prav tam), je bilo septembra 2016 v programe na tej fakulteti vpisanih 3.635 študentov. Nadaljnja analiza podatkov razkriva, da je delež madžarskih študentov v tem številu le 43 %, medtem ko jih 37 % prihaja iz Nemčije, približno 14 % iz Irana in prav toliko iz Norveške, preostali pa iz drugih držav. Torej je mogoče trditi, da je Medicinska fakulteta internacionalizirana in zagotavlja multikulturno okolje tako za študente kot za zaposlene. Toda študijski predmeti, ki jih ponuja študentom, so v treh različnih jezikih, angleščini, nemščini in madžarščini, zaradi česar študentje med seboj niso v celoti integrirani in imajo le redko priložnost, da skupaj študirajo, delajo ali pripravljajo projekte.

Kot je bilo že omenjeno, potreba po izboljšanju interkulturene kompetentnosti študentov medicine nedvomno obstaja. Kot smo pokazali, bodo v času, ko bodo študentje končali svoj študij in začeli delati kot zdravniki, postale spretnosti, povezane z interkulturno kompetentnostjo, nepogrešljive za izvajanje kakovostne zdravniške oskrbe (Németh idr. 2017). Ta ugotovitev in dejstvo, da Medicinsko fakulteto obiskuje multikulturna populacija študentov, sta septembra 2016 vodila k odločitvi za zasnovo in uvedbo izbirnega študijskega predmeta *Interkulturna kompetentnost pri sporazumevanju med zdravnikom in pacientom*. Predmet so zasnovali visokošolski učitelji z Oddelka za specifično rabo jezikov. Ob tem je bilo pomembno zagotoviti, da bo na voljo študentom vseh treh jezikovnih programov, saj smo predvidevali, da bo prav s tem dosežena medkulturna sestava skupine pomenila njegovo dodano vrednost ter bo pripomogla k večji medkulturni zavesti in

občutljivosti študentov tudi kasneje, ko bodo že opravljali svoj zdravniški poklic. Namen tega študijskega predmeta je povečati ozaveščenost študentov medicine o sociokulturnih vplivih na z zdravjem povezana prepričanja, stališča in ravnanja, obenem pa jih usposobiti za razumevanje in ustrezno upoštevanje teh dejavnikov, ko se bodo med opravljanjem zdravniškega poklica srečevali s pacienti iz različnih kulturnih okolij.

Študentje, ki vsak semester izberejo ta predmet, prihajajo iz številnih držav: Irana, Japonske, Jordanije, Južne Koreje, Kitajske, Madžarske, Nemčije, Nigerije, Norveške, Španije, ZDA in mnogih drugih. Na srečanjih se osredotočamo na mnoge vidike zagotavljanja zdravstvene oskrbe v multikulturnem okolju: od vplivov globalizacije in migracij, stereotipov in vprašanj, povezanih s spolom, do kulturno specifičnih prepričanj o zdravju, verskih prepričanj in s tem povezanih ravnanj. Pri tem je poudarek vselej na videnju sveta z različnih perspektiv. Na srečanjih uporabljamo interaktivne metode, ki omogočajo ustrezno komunikacijo med udeleženci in doseganje želenega učinka: študentje so ves čas angažirani in vključeni v dogajanje, postavljajo si vprašanja in drug drugega poslušajo. Vse to prispeva k živahnemu dialogu med študenti, pogovori in razprave pa se pogosto nadaljujejo še dolgo po tem, ko se srečanje konča – kar prav tako krepi mednarodno razsežnost izobraževanja.

Projekti sodelovanja na daljavo kot sredstvo navidezne mobilnosti

Digitalno učenje ima danes ključno vlogo pri širjenju internacionalizacije visokošolskega izobraževanja. V zadnjih desetletjih postajajo za učenje in poučevanje vse pomembnejše novonastajajoče tehnologije, zlasti digitalne oz. tehnologije Web 2.0 ter različna spletna izobraževalna orodja. Še toliko bolj je to pomembno v medkulturnem okolju: informacijsko-komunikacijska tehnologija namreč omogoča medsebojno sodelovanje študentov in sodelovanje z učitelji, študentje lahko vstopajo v interakcijo s svojimi vrstniki, z drugimi sodelujočimi v procesu učenja ter z govorniki iz ciljne kulture, pa tudi z usposobljenimi strokovnjaki (Kern 2013).

T. i. sodelovanje na daljavo (ang. *telecollaboration*) predvideva uporabo tehnologij Web 2.0 za povezovanje študentov, ki v različnih državah študirajo jezike. Primarni cilj takega sodelovanja je prispevati k izboljšanju njihovih tujejezikovnih spretnosti ter razvijati njihovo medkulturno kompetentnost (Furstenberg idr. 2001, str. 56–57). Projekti sodelovanja na daljavo so torej namenjeni zlasti študentom, ki se ne odločijo za študij ali izmenjavo v tujini; omogočajo jim navidezno (virtualno) mobilnost, s čimer podpirajo univerzitetne strategije internacionalizacije in internacionalizacije doma.

Od poletnega semestra 2017 dalje so študentje v okviru omenjenega izbirnega predmeta *Interkulturna kompetentnost pri sporazumevanju med zdravnikom in pacientom* vključeni v projekte sodelovanja na daljavo s študenti medicine na grški Univerzi v Ioannini. Gre za dolgoročne projekte, ki niso namenjeni le izpopolnjevanju jezikovnih spretnosti študentov v angleščini na področju medicine in razvijanju njihove medkulturne kompetentnosti, temveč tudi učinkovitemu razvijanju

njihove ozaveščenosti o zdravstveni kulturi. Projekti vključujejo tudi ustvarjanje spletne tehnološko podprte platforme, ki krepi ozaveščenost študentov medicine o kulturnih razlikah na področju zdravstva med njihovo in drugimi kulturami; zanjo pripravljajo vloge, besedilne objave, grafične prikaze, infografike in članke. Doslej pridobljeni podatki in njihova analiza kažejo, da je mogoče s projekti sodelovanja na daljavo ustrezno krepiti medkulturno učenje in dialog tako med učitelji kot študenti. Omogočajo namreč vpogled v vso kompleksnost nastajanja znanja ter obenem spodbujajo tudi sodelovanje pri konstrukciji novega znanja o zdravstveni kulturi – to pa so pomembne sestavine internacionalizacije.

Medkulturno učenje jezika: sodelovalna didaktična strategija

Kot že omenjeno Medicinska fakulteta Univerze v Pécsu ponuja multikulturno študijsko in delovno okolje, saj so vanjo vključeni študentje z različnimi kulturnimi ozadji. Od mednarodnih študentov se na začetku tretjega letnika že pričakuje, da so v okviru praktičnega usposabljanja v različnih bolnišničnih oddelkih zmožni ustrezne komunikacije z madžarsko govorečimi pacienti pri pridobivanju njihove anamneze. Razumeti morajo odzive pacientov in o anamnezi v angleščini poročati svojemu zdravniškemu mentorju. Prav tako morajo na pacientih opraviti določene preiskave, kar predvideva, da so jim zmožni dajati tudi navodila v madžarskem jeziku. Za študente, ki jim madžarščina ni materni jezik, so to zagotovo veliki izzivi, ki od njih terjajo učenje in usvajanje medicinske terminologije v madžarskem jeziku, razumevanje avtentičnega medicinskega diskurza ter ustrezno sporazumevanje v medicinskih kontekstih in okoliščinah. Mednarodni študentje so zato deležni spodbud, da se že od prvega semestra svojega študija vpisujejo v izbirne jezikovne predmete, kjer pridobivajo ustrezno jezikovno znanje, s čimer se pripravljajo na prej omenjene praktične študijske zahteve.

Poleg samega učenja jezika in njegove rabe v praktičnih okoliščinah je v okviru teh jezikovnih študijskih predmetov nujna tudi obravnava vprašanj, povezanih z medkulturnostjo. V ta namen je bila leta 2015 uvedena sodelovalna didaktična strategija, ki predvideva sodelovanje med učitelji jezikov in študentskimi asistenti v procesu učenja jezika. Študentski asistenti so starejši študentje medicine in lahko v primerjavi z mlajšimi študenti v kontekstu jezikovnih predmetov že nastopajo kot medicinski eksperti, saj imajo več znanja in izkušenj.

Uporaba te didaktične strategije ima več prednosti. Študentski asistenti se lahko v avtentičnih okoliščinah dobro obnesejo kot komunikacijski partnerji. Pomagajo lahko pri demonstraciji različnih kulturnih vidikov rabe jezika in tipičnih situacij ter diskusiji o njih. Madžarski študentski asistenti lahko sodelujejo pri izvajanju simuliranih iger vlog bodisi v predavalnici bodisi v za to posebej namenjenem laboratoriju, pri čemer sami prevzamejo vloge pacientov, mednarodni študentje pa morajo pridobiti njihovo navidezno anamnezo. Na koncu simulacije jim morajo dajati navodila v madžarščini, medtem ko izvajajo navidezni zdravniški pregled. Madžarski študentski asistenti svoje igre vlog zasnujejo na podlagi avtentičnih

primerov, s katerimi so se dejansko srečali med svojim praktičnim usposabljanjem v bolnišnici. Študentje so v tem procesu deležni ustreznih usmeritev v angleškem jeziku, ki jim pomagajo zastavljati relevantna vprašanja. V takšnih simuliranih okoliščinah je mogoča tudi diskusija o težavah, povezanih z medkulturnostjo, do katerih bi lahko prišlo v dejanskih interakcijah s pacienti različnih starosti, etničnih skupin ter socialnih in verskih ozadij.

Obiski različnih bolnišničnih oddelkov so prav tako del kurikula, ki študentom omogoča usposabljanje v pridobivanju anamnez od avtentičnih madžarskih pacientov ob pomoči in superviziji starejših madžarskih študentov, ki so v vlogi študentskih asistentov. Takšne klinične vizite so koristne za vse udeležene, saj imajo študentje tako priložnost usposabljanja v avtentičnih življenjskih interakcijah (Csongor idr. 2017).

Sklep

Zaradi globalizacije, večjih geopolitičnih in ekonomskih sprememb ter svetovnih migracij populacija pacientov, ki potrebujejo zdravstveno oskrbo, postaja vse bolj heterogena. Tvorijo jo posamezniki, ki govorijo različne jezike ter pripadajo številnim različnim kulturam, etničnim skupinam, veroizpovedim in prepričanjem. Možnosti, ki jih imajo ljudje, ko gre za njihovo zdravstveno varstvo, morajo biti jasne in razumljive vsakemu posamezniku ne glede na to, od kod prihaja, kakšno je njegovo kulturno ozadje in kakšne izkušnje. Zato so jezikovne in kulturne ovire eden od primarnih izzivov, s katerim se je treba spoprijeti pri zagotavljanju zdravstvene oskrbe tej tako raznoliki populaciji pacientov. Strokovnjaki s področja medicine in zdravstva se tako soočajo s potrebo po razvoju svojih medkulturnih kompetenc, ki jim lahko pomagajo pri razumevanju lastnih kulturnih norm in kulturnih norm njihovih pacientov, posledično pa pri uravnavanju lastnega vedenja, tako da je rezultat zdravniške obravnave v karseda veliko korist pacientov.

Ozaveščenost o kulturnih razlikah in zmožnost ustreznega odzivanja nanje sta ključnega pomena za učinkovito medicinsko prakso. Zato je treba zagotoviti, da bodo programi izobraževanja na področju medicine in zdravstvene nege na Madžarskem študentom omogočali doseganje ustreznih ravni kulturne ozaveščenosti, znanja in spretnosti. Za to pa ne zadostuje le posredovanje znanja o kulturnih posebnostih, temveč je treba razviti take kurikularne rešitve, katerih sestavni del je tudi razvijanje spretnosti in ustrezne osebne naravnosti.

Medicinska fakulteta Univerze v Pécsu je naredila več korakov v smeri prizadevanj za internacionalizacijo in internacionalizacijo doma, da bi dosegla strateški cilj svoje univerze, tj. implementacija mednarodne, medkulturne in globalne razsežnosti v dejavnosti poučevanja in raziskovanja.

Namen tega prispevka je bil predstaviti procese internacionalizacije in internacionalizacije doma, kurikularne spremembe ter novejša didaktična strategije, ki prispevajo k večji kakovosti poučevanja in učenja v multikulturnih študijskih okoljih. Sprejetih je bilo tudi več ukrepov, s katerimi smo želeli raziskovalce in

akademike, ki so delovali v bolj razvitih tujih državah, privabiti nazaj v domače univerzitetno okolje.

Pričakujemo, da bosta imeli internacionalizacija in internacionalizacija doma pozitivne učinke na visokošolsko izobraževanje, kulturno ozaveščenost, razumevanje med narodi, pa tudi, kot predvideva UNESCO (2009), na svetovni mir. Študentje namreč postanejo dobri državljani ne le lastnih držav, temveč državljani sveta, ki so zmožni delovati v mednarodnem prostoru in v različnih kulturah. Mnogi bodo zaposlitev našli na tujem, a vsi bodo živeli v vse bolj multikulturnih družbah.

Globalizacija, internacionalizacija in izobraževanje so med seboj prepleteni procesi, ki potekajo v interakciji in vplivajo drug na drugega. Ali z besedami J. Knight: »Internacionalizacija spreminja svet izobraževanja, globalizacija pa spreminja svet internacionalizacije.« (Knight 2003, str. 3) Njihov primarni namen pa je okrepiti kakovost učenja in poučevanja v visokošolskem izobraževanju. Diplomanti bodo tako pripravljene na delovanje v globaliziranem svetu in bodo imeli izjemne spretnosti in kompetence v katerem koli kulturnem okolju.

Literatura in viri

- Altbach, P. (1998). Forum Comparative perspectives on higher education for the twenty-first century. *Higher Education Policy*, 11, str. 347–356.
- Barakonyi, K. (2002). Sorbone-tól Prágáig: a »Bologna Folyamat« 1. *Magyar Felsőoktatás*, 7, str. 19–21.
- Beelen, J. in Jones, E. (2015). Redefining internationalisation at home. V: A. Curaj, L. Matei, R. Pricopie, J. Salmi in P. Scott (ur.). *The European Higher Education Area*. Dordrecht: Springer, str. 59–72.
- Bentling, S. in Lennander, A. (2008). Visible, invisible and made visible. *The Nordic Journal of Nursing Research*, 3, št. 2, str. 15–21.
- Bešter, R. in Medvešek, M. (2016). Intercultural competence in teachers: the case of teaching Roma students. *Journal of Contemporary Educational Studies*, 67, št. 2, str. 26–45.
- Betancourt, J. R. (2003). Cross-cultural medical education: conceptual approaches and frameworks for evaluation. *Academic Medicine*, 78, št. 6, str. 560–569.
- Betlehem, J., Németh, T. in Goján, R. (2003). Nemzetköziesedés az ápolóképzésben. *Magyar Felsőoktatás*, 9–10, str. 18–21.
- BIHUNE. (2003). *Benchmarking Internationalisation at Home (IaH) in Undergraduate Nursing Education in Europe. Final report*. Växjö: Socrates programme »General activities of observation and Analysis«.
- Csongor, A., Marquette, J. E. in Németh, T. (2017). Online Educational Tools in Support of Language Development in an Intercultural Environment. V: E. Císlarová in M. Štefl (ur.). *Intercultural Communicative Competence: A Competitive Advantage for Global Employability*. Prague: Czech Technical University in Prague, str. 80–84.
- Erasmus statistics*. (2014). Brussels: European Commission. Dostopno na: http://ec.europa.eu/education/library/statistics/aggregates-time-series/country-statistics_en.pdf (pridobljeno 20. 5. 2014).
- Fassmann, H., Gruber, E. in Németh, Á. (2018). *Conceptual overview of youth migration in the Danube region. YOUMIG Working Papers, No. 1*. Vienna: University of Vienna.

- Furstenberg, G., Levet, S., English, K. in Maillet, K. (2001). Giving a virtual voice to the silent language of culture: The Cultura project. *Language Learning and Technology*, 5, št. 1, str. 55–102.
- Goode, T. D., Haywood, S. H., Wells, N. in Rhee, K. (2009). Family-centered, culturally, and linguistically competent care: Essential components of the medical home. *Pediatric Annals*, 38, št. 9, str. 505–512.
- Kern, N. (2013). Technology-integrated English for Specific Purposes lessons: real-life language tasks, and tools for professionals. V: G. Motteram (ur.). *Innovations in Learning Technologies for English Language Teaching*. London: British Council, str. 87–117.
- Knight, J. (1993). Internationalization: Management Strategies and Issues. *International Education Magazine*, 9, št. 1, str. 21–22.
- Knight, J. (1997). Internationalization of higher education: A conceptual framework. V: J. Knight in H. De Wit (ur.). *Internationalization of higher education in the Asia Pacific countries*. Amsterdam: EAIE, str. 5–19.
- Knight, J. (1999). Internationalisation of Higher Education. V: *Quality and Internationalisation in Higher Education*. Paris: OECD, str. 13–29.
- Knight, J. (2003). Updating the definition of internationalization. *International Higher Education*, 33, št. 6, str. 2–3.
- Knight, J. (2008). *Higher education in turmoil. The changing world of internationalisation*. Rotterdam: Sense Publishers.
- KSH. (2013). *Központi Statisztikai Hivatal*. Dostopno na: [http://www.ksh.hu/nepszamlalas/ tablak_teruleti_00](http://www.ksh.hu/nepszamlalas/tablak_teruleti_00) (pridobljeno 12. 2. 2013).
- Németh, T. (2014). *Intercultural Competence in Medical Care*. Szeged: SZOKOE International Conference of LSP Researchers.
- Németh, T. (2015). *The intercultural impact of the Erasmus programme on Hungarian students, with special regard to students of medicine and health care*. Pécs: ETK Doktori Iskola.
- Németh, T., Marquette, J. E., Sütő, B. in Csongor, A. (2017). Increasing the Intercultural Competence of Medical Students IN and THROUGH Class. V: E. Císlarová in M. Štefl (ur.). *Intercultural Communicative Competence: A Competitive Advantage for Global Employability*. Prague: Czech Technical University in Pague, str. 28–35.
- Olander, J. (2012). *Cross Culture Exchange*. Dostopno na: <http://cceusa.org/c6.htm> (pridobljeno 18. 8. 2012).
- Peček, M. in Skubic Ermenc, K. (2016). Educating teachers to teach in culturally and linguistically heterogeneous classrooms. *Sodobna pedagogika*, 67, št. 2, str. 8–25.
- Sheppard, M. in Bellis, P. (2010). *EUNIS*. Dostopno na: <http://eunis.dk/papers/p37.pdf> (pridobljeno 20. 12. 2010).
- Student statistics*. (2016). ÁOK PTE. Dostopno na: <http://aok.pte.hu/hu/menu/menupont/463> (pridobljeno 15. 4. 2017).
- Tempus. (2014). *Statistical data*. Dostopno na: http://www.tpf.hu/pages/content/index.php?page_id=638 (pridobljeno 15. 5. 2014).
- UNESCO. (2009). *World Conference on Higher Education. The New Dynamics of Higher Education and Research for Societal Change and Development*. Dostopno na: <http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001892/189242e.pdf> (pridobljeno 5. 4. 2010).
- Voigt, J. J. (2003). Cultural competency: The caregiver connection. *Bioethics Forum*, 19, št. 1–2, str. 17–23.

Prispevek je nastal v okviru projekta Support to the implementation of EHEA reforms. Izvedba projekta je financirana s strani Evropske komisije in Ministrstva RS za izobraževanje, znanost in šport. Vsebina prispevka je izključno odgovornost avtorjev in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

